

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ТОВАРИСТВО «ЗНАННЯ» УКРАЇНИ

УКРАЇНА
НАУКА І КУЛЬТУРА

ВИПУСК 34

КИЇВ

ББК 72
Н34

Ця книга — про український світ. Історію, терпкій досвід поступу, наукові і мистецькі прозріння. Навчання і працю. Спроби роздивитися перспективи і застороги нового часу.

Книга — для всіх, хто вміє і любить читати не для розваги, а для того, щоб пізнавати світ і усвідомлювати своє життя в ньому.

На першій сторінці обкладинки плакат художника Георгія Шевцова «Бережіть скарби культури». 1982 р.

На четвертій сторінці обкладинки кераміка художниці Галини Севрук «Благання». 1998 р.

Адреса редакції: 01034 м.Київ, Прорізна, 10.
Телефони: (044)278-44-71; 278-84-68; 278-86-98.

ISSN 0206-8001

© Редакція щорічника
«Україна. Наука і культура»

*Все почате з помилок
завжди має згубний кінець для
справи.*

*Почала наша інтелігенція
боротися
за волю своєї нації так,
щоб було більше слідів для історії,
а не для живої справи,
та й наробила історичних фактів
сумнівної якості.*

*I всі тепер партії нашого народу,
і сам народ
покутують у страшних муках
накосне.*

*I минуле нас тепер навчає,
що чим безвиглядніше
для нашої рідної нації,
тим з більшою жадобой
і розпачливою звагою
ми повинні
відверто боротися за свою правду
і правдивість наших вчинків,
щоб, коли настануть нові
покоління
і не знайдуть навіть натяку,
де наші кості лежать,
зайшли наші сподіяні діла...*

Тодось ОСЬМАЧКА